

Euroopa sotsiaalpartnerite tööprogramm 2015-2017

'PARTNERLUS KAASAVA KASVU JA TÖÖHÕIVE NIMEL'

SISSEJUHATUS

Euroopa liit asub ristteel. Viimastel aastatel on mõnedes riikides esinenud pelglike märke taastumisest, eriti kriisi poolt enim mõjutatutes, kuid paljude liikmesriikide taastumisel puudub hoog, mõnede riikidega deflatsioon. EL-i 2008. aastal tabanud finantskriisil - mis hiljem muutus ka majandus- ja sotsiaalkriisiks - on endiselt tõsised tagajärjed, EL-is oli veebruaris 2015 23,8 miljonit töötut - kellest umbes 4,85 miljonit olid noored alla 25 a vanused inimesed - ja paljud ettevõtted, sealhulgas väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, on uksi sulgemas. Tarvis on veel palju pingutusi, et saavutada EL kriisieelne töötuse tase, st 16,2 miljonit inimest 2008. aastal.

Et Euroopa saaks täielikult haarata oma kasvu ja töökohtade potentsiaal, tuleb ületada hulk tähtsaid poliitika väljakutseid: soodustada avalike ja eraettevõtete investeeringuid, kasvu ning enamate ja paremate töökohtade loomist; seada üles Euroopa uuendatud tööstusambitsioon; investeerida kõrge töövõimega avalikesse teenustesse; võtta eesmärgiks avalike finantside stabiilsus ja tasakaalus avalikud eelarved; suurendada aktiivse tööjõu hulka, et vastata demograafiliste muutuste väljakutsele; suurendada tootlikkust ja saavutada paremad töötingimused; tagada sotsiaalkaitsesüsteemide jätkusuutlikkus ja kättesaadavus kõigile kodanikele; investeerida uurimis- ja arendustööse ning haridusse ja väljaõppesse, et tegeleda koolist välja langemisega; muuta haridussüsteemid – ka kõrgeimatel tasemetel – kättesaadavaks ilma diskrimineerimiseta; saavutada õppe paremad tulemused ja innovatiivsemad ettevõtted; ning tunnustada fakti, et sotsiaaldialoog soosib kasvu ja tööhõivet.

1985. aastal Komisjoni poolt algatatud 'Val Duchesse protsess' viis EL tööstusalade ülese sotsiaaldialoogi tekkimiseni. Euroopa sotsiaalpartnerite poolt 1991. aastal saavutatud ja 1992. aastal Maastrichti Lepingusse kaasatud kokkulepe kutsus üles andma sotsiaalpartneritele palju tugevamat rolli Ühenduse sotsiaal- ja tööhõivepoliitika loomisel ja rakendamisel. Pärast seda arendasid Euroopa sotsiaalpartnerid ka rohkem sõltumatu dialoogi, muutes oma instrumente mitmekesisemaks. Sotsiaaldialoog on üks EL sotsiaalmudeli põhisambaid.

Tänapäeval peab Euroopa sotsiaaldialoog arenema edasi, et peegeldada laienenud Euroopa Liidu mitmekesisematele majandus- ja sotsiaalolukordadele ja vastata nende vajadustele. EL, liikmesriigid ja sotsiaalpartnerid peavad esikohale seadma tegevused Euroopa globaalse konkurentsivõime ning Euroopa kaasava kasvu ja tööhõive soodustamisel nähtavate edusammude saavutamiseks. Majanduse juhtimine ning hiljuti välja kuulutatud Euroopa ja riiklike sotsiaalpartnerite jätkuv kaasamine sellesse - mis tähendab protsessi tähtsamatel hetkedel partneritega konsulteerimist - on samuti tähtsaks väljakutseks sotsiaalpartneritele nii riiklikul kui Euroopa tasemel.

See on Euroopa sotsiaalpartnerite viies kahepoolne tööprogramm¹.

Sotsiaalpartneritel on tähtis roll muuhulgas tööturgude töö parandamisel. Sotsiaaldialoog on mõnedes riikides pinge all. Selle viienda tööprogrammi sihiks on samuti selle tugevdamine kõigil asjakohastel tasemetel.

Sotsiaaldialoog on nüür eriti asjakohane ausate, vastutustundlike ja tõhusate, majanduse taastumisele kaasa aitavate ja sotsiaalset kohesiooni üles ehitavate lahenduste saavutamiseks. Tulemuste saavutamiseks peab sotsiaalpartnerite vahel valitsema ühiste sihtide omandus ja mõistmine. Nendeks sihtideks on kaasava kasvu ja tööhõive loomine, kuid ka Euroopa positsiooni tugevdamine globaalses majanduses, soodustades samal ajal Euroopas heaolu ja sotsiaalset kohesiooni.

Selles kontekstis on meie lähenemine:

- Tegeleda ülalmainitud väljakutsetega, tehes iseseisvat kaastööd tööhõivet ja tööturge otseselt või kaudselt mõjutavatele poliitikatele.
- Soodustada ja tugevdada Euroopa riikides iseseisva sotsiaaldialoogi arengut ametitevahelisel ja sektori tasemel ja/või ettevõtetes vastavalt riiklikele tööstussuhete praktikatele.
- Samuti jätkata tööd kahe- ja kolmepoolsetel tasemetel, võttes aluseks võimalikud Euroopa Komisjoni tulevased ettepanekud ja initsiatiivid - muuhulgas Komisjoni tööprogrammide tulemuseks olevad.
- Arendada meie rolli Euroopa poolaasta protsessis, mis nõuab lähedasemat ja intensiivsemat suhtlust sotsiaalpartnerite Euroopa ja riiklike tasemete vahel, sealhulgas sotsiaaldialoogi komitee kontekstis.

Euroopa sotsiaalpartnerid võivad otsustada tegeleda muude probleemidega peale selles tööprogrammis sisalduvate ja kaaluda Euroopa Komisjoni konsultatsioonide järel teisi tegevusviise vastavalt Euroopa Liidu Lepingu artiklitele 154-155.

1. Aktiivse vananemise ja põlvkondadevahelise lähenemise soodustamine

Vastuseks demograafilistele ja aktiivse vananemisega seotud väljakutsetele tuleb võtta kasutusele meetmed, vajadusel riiklikul, sektori ja ettevõtte tasemel, et lihtsustada vanematel töötajatel tööturul aktiivset osalemist ja seal püsimist ning tagada samal ajal, et kasutusele on võetud meetmed põlvkondadevaheliste üleminekute lihtsustamiseks noorte kõrge töötuse kontekstis.

Vanade töötajate võime jääda kauemaks tööturule ning võimalikult kaua terveks ja aktiivseks vajab märgatavat parandamist.

Euroopa sotsiaalpartnerid võtavad arvesse ka Euroopa 2020 strateegias sisalduvate tööhõive sihtmärkide konteksti.

Euroopa sotsiaalpartnerid uurisid probleemi eriti Euroopa aktiivse vananemise aasta kontekstis 2012. aastal ja toetudes oma 2013. aastal läbi räägitud Noorte tööhõive tegevuste raamistikule. Osana sellest programmist arutavad nad täiendavalt muuhulgas järgmiste võtmeprobleemidega tegelemiseks vajalikke praktikaid ja meetmeid:

¹ BUSINESSSEUROPE, CEEP, UEAPME ja ETUC (ning sidekomitee Eurocadres/CEC)

- Aktiivsena vananemine: Vanematel töötajatel kauemaks tööturule jäämise või sellele naasmise julgustamisele ja võimaldamisele suunatud meetmete ja töötingimiste kaalumise, näiteks: paindlikud töötunnid, järk-järguline üleminek pensionile, oskuste värskendamine/uuendamine ja/või ennetavad tervishoiu- ja ohutusmäärused ja -meetmed, nagu töövõime pikendamisele suunatud töökoha füüsilised ja organisatsioonilised kohandamised. Kõik see peab olema teostatud koos sotsiaalkindlustuse ja sotsiaalkaitse määruste ning teabe- ja konsultatsiooniprotsessidega;
- Vanemate töötajate asendamise haldamine: Kasvavate hulkade pensionile jäämise tagajärgede haldamine tööturul, eriti uute töötajate palkamise, noorte tööturule integreerimise võimaluste ja töötute efektiivsema aktiveerimise vajaduse suhtes.
- Juhendamine: Piisavate personali haldamise protsesside edendamine uute töötajate tervitamiseks, teavitamiseks ja integreerimiseks ettevõtetes, näiteks tugiisiku/mentori määramise teel, et lihtsustada integreerumise protsessi ettevõttes ja töökohal, ning nähes ette oskuste vajadusi;
- Oskuste edasi andmine: Väljaõppe, elukestva õppe meetmete arendamine sihiga anda vanemate ja nooremate töötajate vahel oskusi edasi sektorites ja ettevõtetes eesmärgiga tegeleda näiteks oskuste sobimatusega, eriti suure vabade töökohtade arvuga aladel ja sektorites.

Pikemad karjäärid aitaksid kaasa pensionite jätkusuutlikkuse ja piisavuse, sotsiaalse kaasatuse ja kohesiooni ning põlvkondadevahelise solidaarsuse hoidmisele Euroopas.

Euroopa sotsiaalpartnerid peavad läbirääkimisi iseseisva raamistiku kokkuleppe üle.

Nad organiseerivad läbirääkimiste alguses ühise faktide leidmise seminari. Nii toimides soovivad nad tagada, et täpselt arvestataks erinevate tööturu olukordadega kogu Euroopas, ja tugevdada riiklike sotsiaalpartnerite omandit.

2. Töö, era- ja pereelu parema sobitamise ning sugudevahelise võrdsuse edendamine sugudevahelise palgalõhe vähendamiseks

Parema töö ja elu tasakaalu saavutamine on tähtis poliitika väljakutse EL, liikmesriikide, sotsiaalpartnerite ja ühiskonna kui terviku jaoks. Kuigi piisavate sotsiaalhooldusteenuste ja infrastruktuuride kättesaadavus, kvaliteet ja ligipääsetavus jäävad ülitähtsateks, on integreeritud ja ambitsioonikas lähenemine sobitamispoliitikatele vajalik, et:

1) Suurendada naiste osalust tööturul ja vähendada sugudevahelist palgalõhet. Sugudevaheline palgalõhe on mitmekülgne fenomen, mida selgitavad mitmed põhjused, sealhulgas tööturu horisontaalne ja vertikaalne segregatsioon, lastehoiuasutuste puudumine, perekonna ja koduste vastutusala ebavõrdne koormus, diskrimineerimine ja soostereotüübid töökohal.

2) Võimaldada perekondadel paremini sobitada tööd, era- ja pereelu.

Euroopa sotsiaalpartnerid on selles debatis juba aktiivselt osalenud, muuhulgas nende vanemapuhkuse ühislepingu, nende sugude võrdsuse raamistiku, sealhulgas 2014. aastal veebipõhise sugude tööriistakasti käivitamise, ning nende lastehoolduse alase ühiskirja kontekstis. Riiklikul tasemel on viimastel aastatel astunud palju uusi samme parema töö ja elu tasakaalu soodustamiseks, kuid ees on veel mitmed väljakutsed.

Selle tööprogrammi kontekstis nad:

- Toetuvad oma 2005. a sugude võrdsuse tegevusraamistiku kolmandale prioriteedile töö ja elu tasakaalu toetamisel: Euroopa sotsiaalpartnerid organiseerivad faktide leidmise

seminari nii tööandjatele kui töötajatele kasulike puhkuste, töökorralduste ja hooldusasutuste soodustamiseks.

- Organiseerivad riiklike sotsiaalpartnerite praktikate ja olemasoleva seadusandluse vahetuse sihiga parandada teadmiste baasi võrdse väärtusega töö võrdse tasustamise suhtes meeste ja naiste vahel, tegeledes teguritega, mis aitavad kaasa sooneutraalsele tasustamissüsteemidele.

Nad lepivad kokku ühistes järeldustes, mis võivad sisaldada juhiseid ja teisi selle järjeks olevaid initsiatiive ning, kus asjakohane, soovitusi avalikele ametkondadele.

3. Liikuvus ja migratsioon

EL peab tegema rohkem, et lihtsustada töötajate liikuvust Euroopas ja parandada selle poliitilist aktsepteerimist, tegeledes väärkasutamiseni viivate seaduselünkade ja kehtestamisprobleemidega Euroopa ja riiklikes reeglites. Euroopa sotsiaalpartnerid jätkavad kaastööd selles debatis ning kaaluvad nende korrapärasest Komisjoni töötajate vaba liikumisega seotud nõuandekomiteedes osalemist ületavaid ühistegevusi.

Euroopa sotsiaalpartnerid on valmis tegema kaastööd Komisjoni ja Nõukogu püüdlustele töötada välja liikuvuspakett ja uuendada EL legaalse immigratsiooni poliitikat viisil, mis on mõlemapoolselt kasulik nii tööandjatele kui töötajatele, ning kaalub ka seda initsiatiivi ületavaid ühistegevusi.

4. Investeeringupakett ja Euroopa tööstusbaasi tugevdamine

Kriisi ajal langes investeeringute koguhulk EL-is umbes 18%, takistades taastumist, töökohtade loomist ja Euroopa 2020 sihtmärke. Tänapäevase seisuga on vaja rohkem avalike ja eraettevõtete investeeringuid ning need peavad olema rohkem täiendavad kui asendavad. Tõesti on vastavalt Komisjoni enese hinnangule viimastel aastatel EL aastane investeeringute defitsiit olnud vahemikus 230 kuni 370 miljardit eurot. Seetõttu on kolme aasta jooksul 315 miljardi euro suurune Euroopa investeeringuplaan vajalik esimene samm, kuna see võib panna alguse end ise tugevdavale kasvuprotsessile. Kavandada tuleb uued ja efektiivsed instrumendid.

Komisjoni initsiatiiv asetab rõhu hästi sihitud investeeringutele uurimis- ja arendustöösse, kasvu soodustavatesse infrastruktuuridesse, nagu taastuvenergia ja energiatõhusus, transport, lairibaühendused ning haridus ja väljaõpe. Komisjon soovib suunata märkimisväärse hulga investeeringuid projektidesse, mis aitavad tuua noorema põlvkonna tagasi tööle headel töökohtadel.

Paralleelselt sellega on Euroopa Liit seadnud suuna Euroopa tööstuslikule taassünnile, mille kohaselt loodaks 2020. aastal vähemalt 20% SKT-st tootmistegevuses, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete poolt. Seega peaks investeeringute pakett aitama täielikult kaasa Euroopa tööstusbaasi taaselustamisele, eriti teatud sektorites ja väärtusahelates. 2020. aastale eelnevatel aastatel võib majanduse rohelisemaks muutmisel samuti olla positiivne mõju töökohtade loomisele, kui luuakse asjakohased poliitikad madala süsinikujäljega majanduse või energiaressursside kokkuhoiu võimaluste maksimeerimiseks, minimeerides samal ajal riske ettevõtetele. Sihiks on tagada see, et arvestataks uutest energia- ja kliimapolitikatest lähtuvate väljakutsetega tööturgudele.

EL plaan peab seadma esikohale investeeringud ja aitama kaasa paremale investeerimiskliimale, luues kiiresti tingimused töökohtade loomiseks ning kvaliteetsetele kaupadele ja teenustele. Tökete eemaldamine investeeringutelt Euroopas tähendab tagada määrused, mis pakuvad juriidilise kindluse, toetavad kasvu ja tööhõivet, eriti kriisi poolt enim mõjutatud riikides; vähendada ebavajalikku bürokraatiat ning võimaldada paremat ligipääsu finantsidele ja viia lõpuni ühisturg aladel, nagu digitaalne majandus ja energialiit.

Ambitsioonikad investeeritngud on vajalikud ka näiteks sotsiaalsetes infrastruktuurides, eriti tervishoiu- ja sotsiaalteenuste alal. Eriti on parema töö ja elu tasakaalu edendamisel tähtsad investeeringud hooldusasutustesse. Euroopa sotsiaalfond ja muud pühendunud EL finantsprogrammid, nagu Noorte tööhõive initsiatiiv või Erasmus +, on tähtsad EL finantsabi kandjad vajalike sotsiaalsete investeeringuteni.

Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi – EFSI - adekvaatne, sõltumatu ja läbipaistev juhtimine on tähtis nagu ka, kus kohane, sotsiaalpartnerite kaasamine. Plaani poolt oodatud suure finantsvõimenduse andmise tagamiseks peab projektide valik toetama kasvu ja töökohtade strateegilisi sihte.

EL sotsiaalpartnerid, kes on eraldi investeeringute paketti täpsustanud, jätkavad aktiivset kaastööd investeeringuplaani käiku andmisele, sealhulgas kahe- ja kolmepoolses vormis, eelkõige optimaalsete tulemuste tagamiseks kasvu ja töökohtade loomise osas.

5. Oskuste vajadused digitaalsetes majandustes

Sotsiaalpartnerid vahetavad arvamusi selle kohta, kuidas saavutada parema hariduse ja väljaõppega oskustööjõud, sealhulgas paremad tulemused baaskompetentside osas vastavalt tänaste ja homsete tööturgude väljakutsetele. Oskuste erinevuse täitmiseks on tähtis tagada muuhulgas see, et kulude jagamise alusel on saadaval asjakohased elukestva õppe ressursid.

Samuti on tähtis mitteformaalse ja informaalsete õppe tunnustamine. Erinevustega tegelemisel on tähtsad ka noorte inimeste sobilik juhendamine hariduses ja väljaõppes sihiga toetada suuvaid üleminekuid tööturul.

Sotsiaalpartnerid vahetavad arvamusi digitaalsete oskuste spetsiifilise probleemi suhtes, sealhulgas digitaalse ja kaugõppe roll, avatud haridusressursid, e-teenused. See aevamuste vahetus peab sisaldama väljaõppe- ja kvalifikatsiooniteid ning parimaid praktikaid.

Selle töö üldine kontekst on 2002. a elukestva oskuste ja kompetentside arendamise tegevusraamistik. Kahepoolsed nende probleemide alased vestlused riiklike sotsiaalpartnerite vahel organiseeritakse, kui sobilik, mõlemapoolse õppe edendamise vaatepunktist Sotsiaaldialogi komitee kontekstis. Täiendavat analüütilist tööd elukestva õppe alal kaalutakse ka 2016. aastal osana integreeritud projektide järgmisest tsüklist.

6. Aktiivse tööturu poliitika

Üheks kõrgema tööhõive tagamise aspektiks on efektiivsete aktiivse tööturu poliitikate kehtestamine, mis kindlustavad töötajatele vajaliku toe ja efektiivsed motivatsioonid nende palkamiseks.

Tänastel tööturgudel on samuti üha vajalikum tagada, et inimestel on vajalikud iskused ja võimed kohaneda muutustega, siseneda tööturule, püsida ja edeneda seal, ning ka aktiivse tööturu poliitika peavad sellele sihile kaasa aitama.

Aktiivse tööturu poliitika (ALMP-d) sisaldavad hulka instrumente ja meetmeid, nagu avalikud ja eraomanduses tööhõiveteenused, töökoha motivatsioonid, motivatsioonid ettevõtte loomiseks, töö jagamine, töötatsioon, väljaõpe või spetsiaalne abi tööturul ebasoodsas olukorras olevatele gruppidele. ALMP-d loodakse ja rakendatakse töötute ja mitteaktiivsete isikute integreerimiseks töötava rahvastikuga ning tööturu liikuvuse toetamiseks. Arvestades individuaalsete vajaduse mitmekülgusega on positiivsete tulemuste saavutamiseks vajalikud individuaalsed saatvad teenused ja kohandatud töökohale sisenemise teed. Efektiivsete ALMP-de olemasolu tagamiseks on tähtis, et kättesaadavaks muudetaks hästi sihitud ressursid.

Need kõik on võtmemeetmed aktiivse tööotsingu lihtsustamiseks, et paremini sobitada tööjõu pakkumine ja nõudlus, eriti pikaajaliste töötute ja noorte puhul, samuti noorte garantiisüsteemide kestva rakendamise kontekstis.

Selle taustal vahetavad Euroopa sotsiaalpartnerid arvamusi, muuhulgas Sotsiaaldialogi komitee kontekstis, ALMP-de efektiivsuse ja kvaliteedi kohta, et lihtsustada üleminekuid töötuselt tööhõivele ning enamate ja paremate tööde suunas.

7. Praktikandikohtade toetamine noorte tööhõive suurendamiseks

2013. aastal võtsid Euroopa sotsiaalpartnerid kasutusele noorte tööhõive tegevusraamistiku, mida järgitakse riiklikul tasemel kuni tegevuste teostamiseni.

Sellest saadik on nad 2014-2016 integreeritud projektide osana tegelenud praktikandikohtadega seotud tegevustega. Seda tööd teostatakse esmalt eraldi enne jõudmist selle järjeni ühiskonverentsil 2016. aastal. Sel akusel uurivad nad edasiste ühistegevuste võimalust, sealhulgas vaatega praktikantide suurema liikuvuse taseme saavutamisele Euroopas.

8. Pühendumine mahtude loomise ja rakendamise paremate tulemuste edendamisele

Enam kui kümme aastat pärast esimese iseseisva raamistiku kokkuleppe vastu võtmist ja 28 liikmesriigile laienenud EL juures on rakendamisprotsessid tõstnud esile mõned väljakutsed, mis tuleb ületada.

Euroopa sotsiaalpartnerid arendavad selle ehitamiseks, arendamiseks ja tugevdamiseks edasi oma ühist arusaama EL sotsiaaldialogi instrumentidest ning sellest, kuidas neid võib olla positiivne mõju sotsiaaldialogi erinevatel tasemetel. Tugevad, iseseisvad ja esindavad sotsiaalpartnerid om selle protsessi võtmeteguriteks.

Nad tunnustavad, et kõigis liikmesriikides iseseisvate kokkulepete läbirääkimiste protsessiga võetud kohustuste efektiivse ja tõhusa rakendamise tagamiseks on vajalikud suuremad pingutused vastavalt liikmesriikide spetsiifiliste halduse ja tööjõu protseduuride ja praktikatega.

Euroopa sotsiaalpartnerid loovad (geograafiliselt tasakaalustatud) alamgrupi kohustusega jälgida iseseisvate sotsiaaldialogi instrumentide järeltööd ja rakendamist. See kohtub iga SDC kohtumise kontekstis ning kannab sellele korrapäraselt ette ja pakub välja toetavaid tegevusi, et saavutada rakendamise paremaid tulemusi sihiga katta kõik EL liikmesriigid.

Lisaks käivitavad ja koordineerivad Euroopa sotsiaalpartnerid vastavalt oma vastavatele sisemistele juhatustele suundade arendamist sihiga saavutada tulemuste parem rakendamine riikides, kus on vaja edusamme, sealhulgas riiklike praktikate vahetamise teel.

Samuti on Euroopa sotsiaalpartnerid oma integreeritud projektide kontekstis leppinud kokku oma püüdluste suurendamises, et parandada nende iseseisvate kokkulepete rakendamist, kõiki 28 liikmesriiki katva lähenemisega, kuid keskendudes neile 8-10 liikmesriigile, kus varem on täheldatud puuduvat või ebapiisavat rakendamist. See sisaldab:

- ülevaadet iseseisvate kokkulepete rakendamise mänguruumi olekust EL 28 liikmesriigis;
- uut lähenemist, mis on suunatud neile 8-10 riigile, kus on täheldatud puuduvat või ebapiisavat rakendamist, sealhulgas kuni 5 riigi külastust mõnedesse nendest riikidest, millest me loodame abi tegelikele edusammudele.

Lõpuks, kui selle alamgrupi 2 aasta pikkuse töö järel selgub, et raamistiku kokkuleppeid ei ole rakendatud rahuldaval viisil, uurivad sotsiaalpartnerid edasisi toetavaid tegevusi rakendamise tulemuste parandamiseks.